

Tugiteenused ja haridusliku erivajadusega õpilasele osutatavad tugimeetmed ning nende rakendamise põhimõtted

1. Üldsätted

1.1. Kord kehtestatakse haridus- ja teadusministri 28.12.2018.a. määruse nr 35 alusel „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord“, mille määratluses on haridusliku erivajadusega õpilane isik, kelle erivajadusest tingitud täiendava toe vajadus õpiprotsessis on tuvastatud ning kes vajab õppekavas seatud õpiväljundite saavutamiseks muudatusi või kohandusi õppeajas, -korralduses, -metoodikas, hindamismetoodikas, -materjalides või -keskkonnas.

1.2. Haridusliku erivajadusega õpilaste õppekorralduse ja tugirühma (õpiedukoja) töö koordineerimise eest, sealhulgas õpilase erivajaduse tuvastamise ja tugimeetmete määramise korraldamise ning rakendamise tulemuslikkuse jälgimise ja dokumenteerimise eest, samuti koolisisese teemakohase teavitustöö koordineerimise eest vastutab kooli sotsiaalpedagoog (sh HEV õppe koordinaatori ülesannetes).

1.3. Tugirühma otsusega määratud tugimeede, selle rakendusplaan ja tugimeetme rakendamise lõpetamise tingimused kooskõlastatakse õppija ja vajadusel tema seadusliku esindajaga ning kinnitatakse direktori käskkirjaga.

1.4. Direktori käskkiri tugimeetme määramiseks on alus Eesti Hariduse Infosüsteemi (edaspidi EHIS) vastava märke tegemiseks ning tugimeetme lõpetamisel märke eemaldamiseks EHISest.

2. Õppija hariduslikud erivajadused ja nende tuvastamise alused

2.1. Sotsiaalpedagoog koostöös tugispetsialistide ja rühma- või kursusejuhendajatega kaardistab HEV õppijad ning edastab vastava informatsiooni kooli õpiedukojale ning õppesekretärile emakursuslaste puhul hiljemalt ühe kuu jooksul õppetöö algusest.

2.2. Haridusliku erivajaduse tuvastamine toimub üldjuhul kutsekeskhariduse õppekaval esimesel kursusel õppivatel õpilastel põhiharidust tõendava tunnistuse, õpilase tervist või erikohtlemise vajadust kirjeldava asjakohase koolile esitatud dokumendi alusel ja/või kooli õpiedukoja ümarlaua otsusena.

Haridusliku erivajadusega õpilastega viiakse läbi arenguvestlus (Lisa 12) igal õppeaastal. Lähtuvalt haridusliku erivajadusega õpilase õpivõimest ja õpiabivajadusest rakendatakse erinevaid kooli võimalustest johtuvaid tugimeetmete vorme. Üldharidusainetes rakendatakse vajadusel diferentseeritud õpetamist, kasutades sobivaid õppemeetodeid ja -materjale ning erineva raskusastmega ülesandeid.

2.3. Kooli õpiedukoda võib sobiva tugiteenuse, -meetme või mõlema samaaegseks rakendamiseks tuvastada järgmisi hariduslikke erivajadusi:

2.3.1. püsivad õpiraskused, mis avalduvad suulise- ja kirjaliku kõne, arutlus- ja meenutusoskuste või teabe struktureerimise ja arvutamisoskuse valdkonnas ning mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või eripedagoogi või logopeedi dokumenteeritud hindamistulemused või kooli lõputunnistus, rehabilitatsiooniplaan või kooli õpiedukoja dokumenteeritud otsus;

2.3.2. intellektipuue, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel põhikooli lõputunnistus lihtsustatud riikliku õppekava läbimise kohta või rehabilitatsiooniplaan;

2.3.3. emotsionaalsed raskused, käitumisraskused, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke vastavas riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või eripedagoogi dokumenteeritud hindamistulemused, rehabilitatsiooniplaan või kooli õpiedukoja dokumenteeritud otsus;

2.3.4. nägemispuue, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või nägemispuuetega õpilaste kooli lõputunnistus või rehabilitatsiooniplaan;

- 2.3.5. kuulmispuue, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märge asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või kuulmispuuetega õpilaste kooli lõputunnistus või rehabilitatsiooniplaan;
 - 2.3.6. liikumispuue, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märge asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või rehabilitatsiooniplaan;
 - 2.3.7. tervise seisund, mille tuvastamise aluseks on tervishoiutöötaja väljastatud tõend;
 - 2.3.8. õpingute alustamiseks ebapiisav eesti keele oskus, mille tuvastamise aluseks on põhi- või keskkhariduse omandamist tõendav dokument või kooli õpiedukoja otsus.
- 2.4. Kooli õpiedukoja otsuse kinnitab direktor käskkirjaga ja andmed kantakse EHISesse hiljemalt 10.novembriks.

3. Õppija haridusliku erivajaduse alane infovahetus

- 3.1. Õppegrupi rühmajuhendajat ja õpetajaid teavitab HEV õppija eripärast ja vajalikest kohandustest sotsiaalpedagoog.
- 3.2. Õppetöö käigus ilmnevad tähelepanekuid edastatakse operatiivselt.
- 3.3. Info edastamisel HEV õppijate kohta järgitakse hea tava reegleid ning juhindutakse delikaatsete isikuandmete edastamise põhimõtetest.

4. Tugiteenused ja -meetmed ning nende rakendamise põhimõtted

- 4.1. TEK pakub järgmisi tugiteenuseid:
 - 4.1.1. karjäärinõustamine (koostöös Rajaleidja keskusega);
 - 4.1.2. eripedagoogiline nõustamine (suunatakse nõustamisele Tln Õppenõustamiskeskusesse vms);
 - 4.1.3. sotsiaalpedagoogiline nõustamine;
 - 4.1.4. psühholoogiline nõustamine;
 - 4.1.5. õpetajate lisakonsultatsioonid (õpiabi).
- 4.2. Kooli õppekavas kirjeldatud õpiväljundite saavutamiseks koostatakse HEV õppijale vajadusel individuaalne õppekava (edaspidi IÕK).
 - 4.2.1. IÕK võib algatada õppija ise, õpetaja, kursusejuhataja, tugispetsialist, õppija seaduslik esindaja, õppekoda ning kooli õpiedukoda;
 - 4.2.2. õppija (või tema esindaja) esitab vormikohase avalduse ning kooskõlastab selle õpetaja või rühmajuhendaja ja sotsiaalpedagoogiga;
 - 4.2.3. IÕK-ga võib HEV õppijale teha järgmisi muudatusi või kohandusi võrreldes kooli õppekavaga: õppeajaks, õppemetoodikas, hindamismetoodikas, õppekorralduses, õppematerjalides või õppekeskkonnas;
 - 4.2.4. IÕK rakendamise otsuse alusel koostatakse kooli siseveebis õppijale IÕK rakendusplaan, kus on kirjeldatud kavandatavaid muudatusi ja kohandusi õppetöös;
 - 4.2.5. IÕK rakendamise põhimõtteid kirjeldab rakendusplaanis vastava mooduli vastutav õpetaja;
 - 4.2.6. IÕK rakendusplaani sisu täidab õpetaja koostöös õppesuuna juhtõpetajaga või sotsiaalpedagoogiga;
 - 4.2.7. IÕK rakendusplaan on sotsiaalpedagoogi kabinetis kättesaadav õpilasele, õpetajale, rühmajuhendajale, juhtõpetajale ning teistele kaasatavatele spetsialistidele.
 - 4.2.8. IÕK koostatakse üheks õppeaastaks või nominaalseks õppeajaks;
 - 4.2.9. IÕK rakendamist, tulemuslikkust ja selle täitmist jälgib rühmajuhendaja ja sotsiaalpedagoog.
- 4.3. HEV õppija tugimeede võib olla mõõdukas pedagoogiline sekkumine. Õppijale korraldatakse regulaarne ja/või püsiv pedagoogiline ja/või psühholoogiline nõustamine 1-3 tundi nädalas. Tugimeede sisaldab sotsiaalpedagoogi, psühholoogi, rühmajuhendaja ja/või teiste kaasatavate tugispetsialistide nõustamist õppija toimetuleku toetamiseks. Käesoleva meetme alla kuuluvad ka regulaarsed õpetaja lisakonsultatsioonid.
- 4.4. HEV õppija tugimeede võib olla põhjalik pedagoogiline sekkumine. Õppijale korraldatakse regulaarne ja/või püsiv pedagoogiline või psühholoogiline nõustamine enam kui 3 tundi nädalas. Tugimeede sisaldab sotsiaalpedagoogi, psühholoogi, rühmajuhendaja ja/või teiste kaasatavate tugispetsialistide nõustamist õppija toimetuleku toetamiseks. Käesoleva meetme alla kuuluvad ka regulaarsed õpetaja lisakonsultatsioonid, samuti kohandatud õppevara ja õppemetoodika järgi õpet.

4.5. HEV õppija õppekava nominaalkestust on võimalik õppija või tema seadusliku esindaja nõusolekul pikendada kuni ühe õppeaasta võrra, seejuures ei või pikendatud õppeaeg ületada vastava õppekava nominaalkestust. Nominaalse õppeaja pikendamise vormistamise aluseks on õpilase avaldus, kuhu on märgitud, mis mahus on nominaalse õppeaja pikendamine (30 või 60 EKAPit) vajalik. Õpiedukoja vastavasisulise otsuse kinnitab direktor käskkirjaga ja mäрге kantakse EHISesse.

4.6. Üldjuhul erivajadusega õpilastest eraldi õpperühma ei moodustata, kuid kui õpperühma kaasatud HEV õppijale vajalikud muudatused ja kohandused sekkumist eeldavad, võib kooli direktor õpiedukoja ettepanekul teha otsuse õppijate arvu vähendamiseks õpperühmas või pedagoogilise sekkumise rakendamiseks.

4.7. Õppijale, kelle eesti keelest erinev emakeel ei võimalda alustada õpinguid eesti keeles, võimaldatakse täiendavat keeleõpet.

4.8. HEV õppija (tööellu siirdumise toetamiseks koostatakse) siirdumisel kutseõppest tööellu koostatakse vajadusel individuaalne karjääriplaan. Plaani koostamisel osalevad lisaks õppijale rühma-juhendaja, erialaõpetajad, vajadusel sotsiaalpedagoog. Karjääriplaani koostamisse kaasatakse õpilase elukohajärgse kohaliku omavalitsuse vastavad spetsialistid (nt lastekaitsespetsialist, juhtumikorraldaja, sotsiaaltöötaja jt) ning töötukassa karjäärispetsialist, kes toetab erivajadusega õpilast töökoha saamisel.

4.9. HEV õppijale võib määrata rohkem kui ühe meetme.

4.10. Tugirühma otsusega määratud tugimeede, selle rakendusplaan ning tugimeetme rakendamise lõpetamise tingimused kooskõlastatakse õpilase ja vajadusel tema seadusliku esindajaga ning kinnitatakse direktori käskkirjaga.

4.11. Õpilasele, kes on erialaselt eriandekas, kohaldatakse võimalusel lisaõpet või erisust praktika-korralduses (näiteks ettevalmistamine erialasteks võistlusteks ja konkurssideks).